

unicef

dla każdego dziecka

Inspirownik
do realizacji projektów
społecznych z zakresu

ochrony środowiska

i klimatu

MŁDZI
DLA KLIMATU
W WIELKOPOLSCE

W tym materiale wyjaśniamy:

- dlaczego temat **ochrony środowiska i klimatu** jest istotny,
- dlaczego zachęcamy młodych do podejmowania inicjatyw w tym zakresie.

Podpowiadamy:

- jak **pracować nad projektem** – zarówno w fazie planowania, jak i późniejszej jego realizacji,
- jakie **przykładowe działania** w zakresie środowiska i klimatu możecie podejmować jako społeczność szkolna,
- jak **prawidłowo opisać projekt zgłaszany do konkursu grantowego**

Dlaczego środowisko i klimat?

Kryzys klimatyczny stanowi **poważne zagrożenie** dla rozwoju i przyszłości dzieci i młodzieży. Miliard młodych osób żyje w krajach wyjątkowo narażonych na jego skutki.¹

Obecnie praktycznie każde dziecko doświadcza niszczycielskich skutków zmian klimatu – susz, gwałtownych fal upałów, powodzi i cyklonów. **Zanieczyszczenie środowiska i utrata różnorodności biologicznej** doprowadziły do globalnego kryzysu, przez co najmłodszy mieszkańcy naszej planety są bezpośrednio narażeni na jego konsekwencje – zarówno klimatyczne, jak i ekonomiczne.

Jeśli chcecie dowiedzieć się, dlaczego kryzys klimatyczny jest kryzysem praw dziecka, zapoznajcie się z opracowaniem dostępnym na stronie: <https://unicef.pl/co-robimy/aktualnosci/klimat/dlaczego-kryzys-klimatyczny-to-kryzys-praw-dziecka>

Udział młodych ludzi jest niezbędny dla przeciwdziałania tym zmianom – to właśnie oni będą żyli w świecie dotkniętym konsekwencjami postępujących zmian klimatycznych. Dlatego mają prawo uczestniczyć w procesach decyzyjnych dotyczących ich przyszłości, ale także sami mogą podejmować działania i wywierać pozytywny wpływ na środowisko, w którym żyją.

Jak wynika z badania przeprowadzonego przez UNICEF², ponad 90 proc. młodych ludzi słyszało o zmianach klimatu, niewiele mniej ma świadomość, że są one spowodowane działalnością człowieka, a trzy czwarte martwi się rozwojem tej sytuacji. Wśród najważniejszych aspektów zmian klimatycznych **40 proc. młodych ludzi wskazało zanieczyszczenie środowiska**, co piąty – wpływ na zdrowie ludzkie, podczas gdy inni wskazali na suszę (14 proc.) i niszczenie przyrody (12 proc.).

1 Raport UNICEF The climate crisis is a child rights crisis, 2021

2 Badanie U-Report, <https://ureport.in>

Młodzi ludzie odgrywają kluczową rolę w dążeniu do świata zrównoważonego środowiskowo i przyjaznego dla klimatu, co ma kluczowe znaczenie dla reagowania na globalny kryzys klimatyczny.

Młodzież powinna mieć możliwość zabrania głosu i wywarcia pozytywnego wpływu na planetę poprzez zademonstrowanie swoich ekologicznych umiejętności i wiedzy na temat zmian klimatu, podejmowanie działań przyjaznych klimatowi, a także inspirowanie do nich swoich rówieśników.

Znaczenie działań

Aby jakkolwiek sytuacja uległa zmianie, należy działać!

Każdego dnia podejmujemy wiele decyzji mających wpływ na środowisko wokół nas. Część zmian dokonujemy poprzez zmianę przyzwyczajeń i nawyków. Na przykład ograniczając zużycie wody czy plastiku. W dużej mierze zależy to od odpowiedniego poziomu świadomości oraz motywacji. Niektóre jednak zmiany wymagają większego wysiłku, a często wsparcia finansowego.

Zmiany i pozytywne rozwiązania mogą być także wprowadzane **w życiu społeczności szkolnej czy lokalnej**. Projekt, do którego Was zapraszamy, jest do tego idealną przestrzenią! Dlatego gorąco zachęcamy Was do zastanowienia się i poszukania pomysłów, co możecie zrobić wspólnie na rzecz środowiska i klimatu.

Zgłoście swój pomysł w naszym konkursie i otrzymajcie wsparcie finansowe na jego realizację. Pamiętajcie, że odgrywacie ważną rolę w tworzeniu świadomości ekologicznej i klimatycznej. Szczególnie w dzisiejszych czasach, dzięki mediom społecznościowym, możecie łatwo rozpowszechnić wiedzę o wyzwaniach związanych ze zmianą klimatu i degradacją środowiska oraz podejmowanych przez Was działaniach w tym obszarze. Możecie też inspirować innych do zmian!

Pomysły, pomysły, pomysły

Może już macie w głowie gotowe pomysły, które od dawna chcieliście zrealizować w swojej placówce/najbliższej okolicy w temacie ochrony środowiska/klimatu? Jeśli tak, to świetnie! Jeśli jednak nic nie przychodzi Wam do głowy, możecie zainspirować się poniższymi przykładami lub najlepiej, jeśli zrealizujecie w szkole analizę potrzeb lub burzę mózgów w szerokim gronie i wspólnie zastanowicie się, jakie rozwiązanie warto byłoby zrealizować i zgłosić do konkursu. W dalszej części materiału poznacie zasady tworzenia od zera projektu społecznego. Poniżej dzielimy się z Wami przykładami, które mogą stanowić dla Was inspirację:

- Stworzenie systemu małej retencji wodnej – np. **zbierania deszczówki – wód opadowych** i wykorzystywanie jej do podlewania roślin na terenie placówki, zbudowanie systemu odprowadzania wody z rynien dachu do zbiorników
- Zagospodarowanie terenów zielonych wokół placówki – sadzenie drzew, roślin etc.
- Założenie łąki kwietnej
- Ogród wertykalny w placówce
- Założenie **kompostownika** na podwórku szkolnym
- Zainstalowanie **źródła wody pitnej** w szkole, co umożliwi społeczność szkolnej używanie wielorazowych butelek na wodę
- Stworzenie parkingu rowerowego i promowanie tej formy transportu
- Projekty badawcze z zakresu ochrony środowiska
- Nagranie filmów o znaczeniu ochrony środowiska i przygotowanie kampanii uświadamiającej skierowanej do lokalnej społeczności
- **Kampanie społeczne** (przygotowanie plakatów, organizacja spotkań dla uczniów/gości, spotkania z ekspertami)
- Eventy dla społeczności lokalnej – np. bieg dla Ziemi, gra miejska
- Pikniki rodzinne/dla społeczności lokalnej
- Stworzenie **przestrzeni „zero waste”**, gdzie szkolna społeczność będzie mogła wymieniać się ubraniami, książkami – wszystkimi rzeczami, które mogą mieć nowych właścicieli
- **Warsztaty upcyklingowych, edukacyjne** np. w temacie uprawy warzyw
- **Organizacja szkoleń o ochronie przyrody**

Aplikacja o grant

Jak przygotować opis projektu, który będziecie dołączać w formularzu zgłoszeń do konkursu grantowego?

Do elektronicznego formularza, za pomocą którego nauczyciel będzie składać wniosek o grant, będziecie musieli dołączyć prawidłowo wypełniony **plik ze szczegółowym opisem Waszego wypracowanego pomysłu**. Poniżej znajdziecie instrukcję, jak kolejno wypełnić jego wszystkie pola. Plik w formacie PDF z polami do wypełnienia znajdziecie na stronie [Młodzi dla klimatu w Wielkopolsce | UNICEF Polska – pomagamy dzieciom](#).

Jak przygotować opis projektu do konkursu

Na opis Waszego projektu składać się będą następujące pozycje:

Kwota wnioskowana w programie

Do wyboru macie cztery koszyki grantów: 2 tys., 5 tys., 10 tys. lub 15 tys. złotych. Zdecydujcie, która kwota pozwoli Wam zrealizować projekt. Pomoże Wam w tym zaplanowanie poszczególnych pozycji budżetu. Pamiętajcie, aby zaznaczyć właściwe pole w formularzu.

Analiza sytuacji

Dlaczego uznaliście, że to działanie jest istotne do zrealizowania? Jak do tego doszliście? Uargumentujcie potrzebę realizacji projektu. Bądźcie precyzyjni i zwięźli w opisie, pokażcie, że rozumiecie istotę realizacji Waszego projektu.

Cele projektu

Jakie cele przyświecają Waszemu projektowi, co chcecie za jego pomocy osiągnąć? Opisując cele projektu myślcie zarówno o tych możliwych do osiągnięcia tu i teraz, jak i o tych do osiągnięcia w dłuższej perspektywie. Pokażcie nam, że Wasz projekt realnie wpłynie na otaczającą Was rzeczywistość.

Opis projektu

Wyjaśnijcie, na czym dokładnie będzie polegał Wasz projekt, jakie działania planujecie zrealizować? Opiszcie dokładnie projekt, przedstawcie wszystkie jego elementy, podkreślcie te rzeczy, które dla Was są najistotniejsze.

Zaangażowanie uczniów w przygotowanie i realizację projektu

W jaki sposób uczniowie byli zaangażowani w tworzenie koncepcji projektu? Czy i w jaki sposób zamierzają zaangażować innych uczniów w trakcie jego realizacji? Ideą projektu „Młodzi dla Klimatu w Wielkopolsce” jest umożliwienie młodym ludziom realizacji ważnych dla nich działań. Aplikując o grant pokażcie nam, jak uczniowie angażowali się w przygotowanie projektu i jak będą go urzeczywistniać.

	Okres – zakres dat	Działanie
<p>Harmonogram działań</p> <p><i>Określcie, w jakich terminach planujecie realizację poszczególnych działań w Waszym projekcie.</i></p>		
<p>Planowane działania promocyjne</p> <p><i>W jaki sposób zamierzacie podzielić się informacją o realizowanych przez Was działaniach ze społecznością szkolną/lokalną? Pomyślcie o wszystkich możliwych działaniach promocyjnych, które możecie zrealizować, bądźcie pomysłowi.</i></p>		
	Pozycja w budżecie	Zakładany koszt (PLN)
<p>Koszty</p> <p><i>W tym miejscu przygotujcie listę planowanych kosztów, jakie poniesiecie na poszczególne produkty/działania. Musicie być bardzo dokładni. Zweryfikujcie wcześniej Wasze koszty i policzcie dokładnie budżet całego projektu. Pamiętajcie, aby zmieścić się w kwocie, o którą się ubiegacie.</i></p>		

Kryteria oceny

Przy przygotowaniu opisu, ważne jest, abyście byli świadomi, jakie kryteria będą brane pod uwagę przy ocenie Waszego projektu:

- społeczna potrzeba realizacji projektu
- jasny i klarowny sposób prezentacji projektu
- pomysłowość, oryginalność i innowacyjność
- zaangażowanie uczniów w realizację projektu
- promocja projektu

Szczegółowy opis każdego kryterium znajduje się w Regulaminie projektu.

Jak przygotować i zrealizować dobry projekt społeczny?

Poniżej zamieszczamy krótką instrukcję, jak przygotować projekt i zrealizować poszczególne jego etapy.

KROK 1 → Diagnoza potrzeb i wyznaczenie celu

Jak ocenić zasoby i poznać potrzeby swojego otoczenia? Pierwszym krokiem projektu społecznego, powinna być diagnoza potrzeb i zasobów: szkoły i środowiska lokalnego. **Informacje o potrzebach i zasobach powinny być podstawą przy wyznaczaniu celu**, jakiemu ma służyć przygotowywany projekt.

- Diagnoza pomaga zaplanować działanie, które jest rzeczywiście potrzebne lub będzie się cieszyło zainteresowaniem odbiorców.
- Urealnia nasze pomysły, pomaga zaplanować je w sposób możliwy do wykonania.
- Kieruje procesem myślenia uczestników projektu. Przeprowadza nas przez kontinuum – od określenia potrzeby, przez cel do działania.
- Ma wymiar edukacyjny, szczególnie w przypadku projektów uczniowskich. Dzięki niej młodzież uczy się pozyskiwać informacje, korzystać z różnych źródeł wiedzy, kształtuje kompetencje komunikacyjne oraz analityczne myślenie.

Jak postawić angażujący cel?

Cel – w przypadku projektu społecznego – określa, co chcielibyśmy zmienić w otaczającym środowisku. Cel, który jest znany, rozumiany i uznawany za istotny przez wszystkich członków grupy, jest podstawą zaangażowania jej członków. Powinien być również ambitny i atrakcyjny dla realizatorów. Dlatego ważne, aby cel został ustalony lub dookreślony wspólnie. Powinien wynikać z tego, czego dowiedzieliśmy się w diagnozie, a więc być odpowiedzią na potrzeby, problemy lub zainteresowania, które zidentyfikowaliśmy. Najczęstszym błędem przy wyznaczaniu celu jest zrównywanie go z działaniem. W przypadku projektu społecznego celem nie powinno być stworzenie źródła z wodą pitną. Tak postawiony cel sprawi, że wciąż nie będziemy wiedzieć, dlaczego chcemy zrealizować ten projekt. Celem takiego działania jest umożliwienie społeczności szkolnej ograniczenia zużycia plastiku poprzez zmniejszenie kupowanej wody butelkowanej i popularyzacja korzystania z wielorazowej butelki. Pamiętajmy, że cel będzie również podstawą do podsumowania projektu i sprawdzenia, co nam się udało osiągnąć.

KROK 2 → Planowanie i monitorowanie prac w projekcie

Każdy projekt musi posiadać swój początek i koniec, bez tego nie ma możliwości określenia żadnych celów ani działań. Jednak w przypadku projektów społecznych, sytuacja jest zdecydowanie bardziej złożona, dlatego **planowanie harmonogramów** to ważny aspekt powodzenia całego przedsięwzięcia. Najbardziej klasyczny harmonogram ma postać tabelki zawierającej w kolejnych kolumnach:

- Wypisane zadania, które stanowią zamkniętą całość. W zależności od złożoności projektu, zadania mogą się jeszcze dzielić na podzadania.
- Osobę odpowiedzialną za dane zadanie lub grupę zadań. Nawet jeśli zadanie będzie realizowało kilka osób, konieczne jest wyznaczenie lidera takiej grupy, czyli głównej osoby odpowiedzialnej za zadanie.
- Czas wykonania zadania oznaczony w zależności od czasu trwania projektu w dniach/tygodniach lub miesiącach.

Osobną kwestią, którą warto zaznaczyć w planie działania, są tzw. „kamienie milowe”, czyli kluczowe momenty w projekcie. Są to punkty, które oznaczają zamknięcie lub rozpoczęcie jakiegoś etapu projektu.

W przypadku projektu, na który uzyskujecie wsparcie finansowe, niezbędnym krokiem jest także **przygotowanie kosztorysu projektu**, określającego planowane wydatki.

KROK 3 → Promocja projektu

Projekt społeczny w większości przypadków zakłada bezpośredni udział innych osób, przede wszystkim w charakterze uczestników lub odbiorców. Czasami jest to konkretna grupa, jednak niekiedy potrzebujemy zaprosić do udziału osoby, które o naszych działaniach nie wiedzą. Podstawowy cel promocji projektu społecznego to właśnie rekrutacja uczestników lub dotarcie z informacją o projekcie do potencjalnych odbiorców i zaproszenie ich do korzystania z efektów projektu, np. do udziału w wydarzeniu, które organizujemy.

Podstawowe narzędzia promocji, z których możecie skorzystać to:

- **Portale społecznościowe** – są łatwo dostępnym narzędziem promocji i jednocześnie pełnym różnorodnych informacji, w których ciężko się przebić z komunikatem. Widoczność Waszych treści będzie mała, o ile nie będą one wyraziste i atrakcyjne. Podstawą są dobre materiały wizualne, takie jak zdjęcia, grafiki lub filmy. Jeśli chcecie promować Wasz projekt, powinniście w pierwszej kolejności zadbać o ten kanał i zachęcać innych, aby udostępniali publikowane przez Was treści. Pamiętajcie tylko, aby korzystać z wszelkich portali w sposób bezpieczny i świadomy. Jeśli macie jakiegokolwiek wątpliwości, poproście o wsparcie nauczycieli, opiekunów lub inne zaufane osoby dorosłe.
- **Tradycyjne media lokalne i internetowe** – wciąż docierają do wielu mieszkańców, dlatego warto o nich pamiętać. Same media lokalne często nie docierają do wielu interesujących dla społeczności tematów. Dlatego istnieje duża szansa, że napiszą lub opowiedzą o Waszym projekcie. Warto nawiązać kontakt z wybranymi dziennikarzami, informować ich regularnie o projekcie i zaprosić na oficjalną inaugurację przedsięwzięcia.
- **Bezpośrednie akcje promocyjne i happeningi** – dobrym pomysłem na upowszechnienie wiedzy o przygotowanym przez Was przedsięwzięciu jest wyjście do społeczności lokalnej i bezpośredni kontakt z mieszkańcami.

O czym warto pamiętać, planując promocję projektu?

- Chwytliva, zapadająca w pamięć nazwa projektu lub Waszej grupy z pewnością okażą się pomocne.
- Dbajcie o stronę wizualną projektu – róbcie zdjęcia, rysujcie plakaty, nagrywajcie filmy wideo i udostępniajcie materiały możliwie szeroko.
- Używajcie prostych haseł, aby Wasz przekaz był zrozumiały dla wszystkich. Zwięzła, a jednak kreatywna komunikacja to ogromna sztuka. Jeśli możecie poprosić kogoś o pomoc, skorzystajcie z tej możliwości. Z pewnością dużo Was to nauczy.

KROK 4 → Podsumowanie działań projektowych

Dobrze przeprowadzony proces pracy nad projektem powinien zakończyć się podsumowaniem i ewaluacją (oceną). Wspominaliśmy już wcześniej, jak ważny jest monitoring poszczególnych etapów realizacji projektu. Ostateczna ewaluacja powinna odnieść się do tych działań. Ewaluację planujemy bardzo podobnie jak diagnozę i możemy korzystać z takich samych metod jak opisane w części o zdobywaniu informacji i badaniu potrzeb.

Jeśli Wasz projekt otrzyma dofinansowanie, będziecie musieli rozliczyć się z uzyskanego grantu, dlatego warto dokumentować wszystkie etapy prac. Szczegółowe zasady rozliczenia znajdziecie w Regulaminie projektu.

Powodzenia!

unicef dla każdego dziecka

Opracowanie i redakcja: UNICEF Polska
Opracowanie graficzne, skład, korekta: Taka Paka Project and Design Group – Halina Ostaszewska

Każda część niniejszej publikacji może być bez ograniczeń wykorzystywana pod warunkiem umieszczenia następującej adnotacji: Stowarzyszenie UNICEF Polska (2023). „Inspirownik do realizacji projektów społecznych z zakresu ochrony środowiska i klimatu”, UNICEF Polska, Warszawa 2023.

Stowarzyszenie Polski Komitet Narodowy UNICEF
ul. Kleczewska 38/40
01-826 Warszawa
e-mail: unicef@unicef.pl

<http://www.unicef.pl/>